

RIFAT ILGAZ, YARENLİK

Şiirler, A. A. Neşriyatı, 1943.

Rıfat Ilgaz, kendine mahsus bir edası olan, şuurlu veya şuursuz taklitten uzak, müstakil şahsiyetli bir şair olarak beliriyor. Yazılarında gösteriş, şu veya bu olmak iddiası yok. Yakından bildiği, içten duyduğu mevzuları, kendi hayat tecrübelerini işliyor. Bunun içindir ki, entelektüel iddialara, “bir şiir anlayışı” izahlarına girmeden, lüzum görmeden kendine mahsus bir yazış geliştiriyor. Muhteva öz, halis, yapmacıktan uzak olunca, ifade tarzını, vasıtalarını da kendiliğinden buluyor. Rıfat Ilgaz halk-şairi, köy-şairi olmak gayretinde değil, fakat kendisi halktan olduğu için, halkla beraber yaşadığı, duyduğu için, ve sanatının da ehli olduğu için şiirlerinde temiz, güzel bir dil, halkın dili beliriyor ve Rıfat Ilgaz “halka inmek” gayretinde olan, zoraki köy şiirleri yazan, halk şiirlerinin kalıbını alarak halk şairi olduklarını sananlardan çok daha fazla, onların erişemeyeceği kadar, bugünün halk şairi oluyor. Gerçekten bildiği, samimi olarak duyduğu mevzuları işleyen sanatkâr, eğer sanatkâr ise mevzuuna en uygun şekli bulur ve bu şekil sadece bir kalıp olmaktan çıkar. Muhteva ile şekil ayrılmaz bir surette bütünleşir. Rıfat Ilgaz böyle bir şairdir.

Rıfat Ilgaz’ın işlediği mevzular günlük, herkesin başından geçen veya geçebilecek olan hâdiselerdir. Böyle “küçük şeylerden bahsetmek” genç şairlerimiz arasında beliren bir temayüldür. Fakat bazıları bunu adetâ bir dogma haline getiriyorlar, küçük şeylerden bahsetmeyi gaye ediniyorlar; o zaman bu bir nevi şiir züppeliği oluyor. Rıfat Ilgaz’da beğendiğim cihet kendisinde böyle bir temayül olmayışıdır. O, günlük hâdiselerden, “küçük şeylerden” bahsetmeyi bir şiir felsefesi haline getirmemiş. Bununla meşgul değil. Bildiği, duyduğu, ifade ihtiyacını hissettiği tecrübeler bu çeşitten olduğu için mevzuları bu çerçeve içinde kalıyor. Fakat temenni edelim ki şairin hayat tecrübeleri, alâkaları, anlayışı daha genişlesin, ve yine taklide, boş kalıplara dökülmeden, görüş, duyuş, anlayış ufukları gerçekten genişlediği için bize daha geniş, daha derinlere giden öz mevzular işlesin. Rıfat, Ilgaz’ın yolu, çıkmaz bir yol değil, kendisin bu yolda sonuna kadar açılmasını bekleriz.

Rıfat Ilgaz müreffeh bir zümrenin değil, fakat bir günden, öbürüne yaşayabilmek için didişen ve böyle üzüntülü günlerin akşamında, bazan, “gününü gün etmek için, şöyle bir demlenen” halkın şairidir. Onun için şiirlerinde gül, bülbül, berrak sema, mavi deniz, kalp ağrıları yok. Hayatın daha karanlık, daha hüznünlü taraflarının akisleri var. Bununla beraber şiirlerinde hayatı kötümser bir ruh hali de sezilmiyor. Şair, isyankâr da değil. Kendisini hâdiselerden biraz uzağa çekiyor ve hayata karşıdan bakarak gülebiliyor, alaylı olmakla beraber halden anlıyan, şefkatli, müsama-halı bir gülüş; acı, yakıcı bir istihza değil. Bu hoş gören tarzda alay içinde bir hüznü de gizliyerek, bilhassa Yarenlik ve Komşuluk şiirlerinde beliriyor; Kitaplar şiirinde şair daha iğneleyicidir; kof bilginlerin kofluğunu deşiveriyor. Hâdiseleri işlerken kendisini böyle biraz uzağa çekebilmek kabiliyetinden dolayıdır ki şair, ölümünden, kendi ölüm ihtimalinden bile görünüşte lâkaytliğe benzer bir tabiiikte bahsedebili-

yor. Bir arkadaşının ölümünden bahsederek “İşte böyle, azizim” şiirinde ince bir sızı, keder var; fakat şair his taşkınlığından çekiniyor, ölüme hailevî, esrarlı, feci bir şekil vermiyor. Heyecan ifadesinde şair tutumludur; baskı altına alınmış, hattâ yarı alaylı ifade edilen acıların samimîliğine, özlülüğüne okuyucu inanıyor ve şairle birlikte duyuyor.

Hülâsa, “Yarenlik” bugünkü şiirimize yeni bir şey getiriyor ve Rıfat İlgaz bize ilerisi için ümit verici görünüyor. Kendisine başladığı yolda muvaffakiyet dileriz.

Adımlar, Sayı 2, Haziran 1943